

**Klagenemnda
for offentlige anskaffelser**

Klager deltok i en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale med flere leverandører om levering av spyledekontaminatorer, vaskedekontaminatorer og vanndampsterilisatorer av ulik størrelse til helseforetakene i Helse Sør-Øst. De fleste av klagers anførsler førte ikke frem, men klagenemnda kom til at innklagede hadde foretatt en uforsvarlig vurdering av klagers utstyrspris på ett punkt, ved å se bort fra de delene av klagers produktutvalg som ikke var utrykkelig tilbudt i evalueringen av produktbredde, og ved å vurdere underkriteriet "leveringstid" på en annen måte enn det som fulgte av en naturlig forståelse av ordlyden i konkurransegrunnlaget.

Klagenemndas avgjørelse 10. august 2009 i sak 2009/130

Klager: Dico AS

Innklaget: Sykehuset Innlandet HF

Klagenemndas medlemmer: Tone Kleven, Bjørg Ven og Jakob Wahl.

Saken gjelder: Påstand om ulovlig direkte anskaffelse. Valg av anskaffelsesprosedyre. Tildeling/innstilling. Plikt til å oppgi mengder/spesifisering i konkurransegrunnlaget. Grunnlag for minikonkurranse. Tildelingsevaluering.

Bakgrunn:

- (1) Sykehuset Innlandet (heretter kalt innklagede) kunngjorde 26. januar 2009 en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale med flere leverandører om levering av spyledekontaminatorer, vaskedekontaminatorer og vanndampsterilisatorer av ulik størrelse til helseforetakene i Helse Sør-Øst. Avtalene skulle i tillegg til utstyr kunne omfatte tjenester innen opplæring, installasjon, service/vedlikehold og validering. Denne klagen gjelder inngåelse av rammeavtaler for hovedkategori B1 "Sterilisatorer".
- (2) I konkurransegrunnlaget punkt 6 og 6.1 fremgikk det at anskaffelsen var delt inn i de to hovedkategoriene "Sterilisatorer" og "Dekontaminatorer", og at disse kategoriene igjen var delt inn i utstyrsgupper etter type utstyr og størrelse.
- (3) I konkurransegrunnlaget punkt 6.2 var det angitt hvilke tjenester som skulle leveres for begge kategoriene:
  - "Montering og igangkjøring
  - Opplæring av brukere og teknisk personell
  - Validering og testing

Det er opsjon om å gjøre service, vedlikehold og revalidering. "

- (4) I konkurransegrunnlaget punkt 8 var det opplyst at tildeling av kontrakt skulle skje på grunnlag av det økonomisk mest fordelaktige tilbud, basert på følgende kriterier:

<i>"Tildelingskriterier</i>	<i>Vekt (%)</i>	<i>Maksimalt antall poeng</i>
<i>Priser og samlede kostnader</i>	<i>50</i>	<i>300</i>
<i>Priser oppgitt i tilbudsskjemaet vil regnes om til forventede kostnader for oppdragsgiver og legges til grunn for vår vurdering.</i>		
<i>Produktenes egnethet, funksjonalitet og kvalitet</i>		
<i>Produktutvalg innen hver kategori og utstyrsguppe og besvarelsen på kravspesifikasjon vil legges til grunn for vurderingen</i>	<i>30</i>	<i>180</i>
<i>Service og samarbeid</i>		
<i>Oppførte leveringstider, omfang og vilkår for tjenester og service vil legges til grunn for vurderingen</i>	<i>20</i>	<i>120</i>

I tabellen er det angitt hvilken prosentvis vekt de enkelte tildelingskriterier vil få i den totale vurderingen. Oppdragsgiver vil etter beste skjønn gi karakterer for tilbyders oppfyllelse av hvert enkelt forhold som står oppført i tabellen. Det vil tildeles karakter på en skala fra 1 til 6, der 1 er dårligste karakter og 6 er beste karakter. Deretter blir alle karakterer tillagt den vekt som står oppført i tabellen og regnet om til en poengsum. Tilbydere med best poengsum tildeles kontrakt."

- (5) I konkurransegrunnlaget vedlegg B1 "Kravspesifikasjon STERILISATORER" fremgikk det av punkt 2 at følgende seks utstyrsgupper ble etterspurt:

"Sett kryss for den/de utstyrsgupper det leveres tilbud på, og angi produkter/modeller som inngår i gruppen i høyre kolonne.

<i>1.</i>	<i>Vanndampsterilisator, over 60 L</i>		
<i>2.</i>	<i>Vanndampsterilisator, under 60 L</i>		
<i>3.</i>	<i>Vanndampsterilisator, liten (bordsterilisator)</i>		
<i>4.</i>	<i>Sterilisator til sterilisering av væsker og medier</i>		
<i>5.</i>	<i>Sterilisator til avfall</i>		
<i>6.</i>	<i>Lavtemperaturformaldehyd-sterilisator"</i>		

- (6) I kravspesifikasjonen punkt 3 var det angitt hvilke overordnede krav som gjaldt for alle sterilisatorer:

7.	Store sterilisatorer skal være produsert og levert i samsvar med NS-EN 285:2006	
8.	Testene som er utført ved fabrikktesting og parametrene for disse skal dokumenteres. Dette gjelder både relevante typetester og fabrikktester.	
9.	Små vanndampsterilisatorer skal være produsert iht. NS-EN 13060:2004.	
10.	Formaldehydsterilisatorer skal være produsert iht. NS-EN 1480:2003	
11.	Testprogram: Vakuumtestprogram i samsvar med NS-EN 285:2006	
12.	Bowie og Dick-testprogram som samsvarer med ISO 11140-3:2007	
13.	Store sterilisatorer med egen dampgenerator bør ha blåsing av generator for hver prosess. Store sterilisatorer skal også ha luftdetektor og vakumpumpe som kan oppnå et trykk på 40 mbar. "	

- (7) Av kravspesifikasjonen punkt 4 "Produktopplysninger" fremgikk det hvilken informasjon som skulle legges ved tilbudet:

"Som vedlegg for hver utstyrsgruppe skal tilbyder legge ved informasjon, faktaark eller produktbeskrivelser som besvarer:

1. Produktets fabrikat (navn og modellbetegnelse)
2. Fysiske mål (bredde, høyde, dybde og vekt)
3. Kammermål (bredde, høyde, dybde)
4. Behov i forhold til damp, vann og avløp
5. Behov i forhold til elektrisitet (230/400V)
6. Tilgjengelige programvalg for de ulike sterilisatorene mht. antall vakuum, oppvarming, steriliseringsgrad, tørk og trykk
7. Muligheter for dokumentasjon og overvåking av prosessen (inkl. elektroniske format og system uavhengig av leverandør)
8. Anbefalte vedlikeholds- og rengjøringsmidler med HMS datablad
9. Tekniske data: lydnivå [dBA] (målt 1m fra utstyret), samt krav til energi og vann iht. pkt. 26.1, 26.2 og 26.3 i standard NS-EN 285:2006
10. Tilleggsutstyr for bruk av maskinen, f.eks innlaster/innlastervogn/understell og lignende.
11. Spesifikasjon av hvilke kontroller og tester som inkluderes i installasjonskvalifiseringen."

- (8) Noen av opplysningene i kravspesifikasjonen ble korrigert i brev av 12. februar 2009:

"1. Presiseringer til vedlegg B1

Kap. 3 Overordnede krav

Punkt 7 beskriver at alle store sterilisatorer skal være produsert og levert i samsvar med EN 285:2006. Her mener vi "store sterilisatorer" i betydning store vanndampsterilisatorer som skal benyttes på utstyr som igjen skal benyttes på mennesker. Sterilisatorer som skal benyttes på væsker, medier og avfall omfattes ikke av dette kravet.

Punkt 8 Fabrikktesting/typetesting:

Det skal gis en kort beskrivelse av disse testene i besvarelsen.

Punkt 13 om luftdetektor

Andre setning om luftdetektor utgår som et overordnet "skal" krav. Andre setning skal være "Det skal i tillegg opplyses om store sterilisatorer har løsning for luftdetektor og vakuumpumpe – trykk på vakuumpumpe skal oppgis (mbar)".

2. Form for besvarelse på B1, B2-1 og B2-2

Kap. 4 Produktopplysninger

Besvarelsene på punktene under kap. 4 (gjelder alle kategorier) skal være iht. formen som spørsmålet er stilt. Man skal henvise til spørsmålet og svare så konkret som mulig og på den form som spørsmålet indikerer.

Hvis man vil henvise til faktaark/produktbeskrivelse må det klart fremgå hvor i den generelle dokumentasjonen svaret er (f.eks. henvisning til bestemt kap/avsnitt eller markering av tekst)."

- (9) I kravspesifikasjonen var det også vedlagt en liste over omfang og vilkår for leveranse. Her skulle tilbyderne blant annet oppgi *"leveringstid på produkter standard sortiment fra lager"*.
- (10) I kravspesifikasjonen var det videre vedlagt en prisliste, hvor tilbyderne skulle oppgi katalognummer, kategori, utstyrsguppe, betegnelse/fabrikat/modell, enhetspris og forventet leveringstid.
- (11) I konkurransegrunnlaget vedlegg A1 *"Spesielle avtalevilkår til STERILISATORER"* var det angitt følgende om omfanget på varene og tjenestene i punkt 2.2:

"Følgende varer og produkter skal leveres:

- *Sterilisatorer*
- *Innredninger*
- *Deler og annet maskinavhengig tilleggsutstyr*

Følgende tjenester skal kunne leveres:

- *Montering og igangkjøring*
- *Opplæring*
- *Validering*
- *Testing*

[...]

Ved idriftsetting skal leverandør bistå kunde eller kundens entreprenør med avklaringer på installasjon, oppkobling og drift.

- (12) Fra samme dokument hitsettes fra punkt 5.1 *"Vareleveranser"*:

"Alle varer er fritt levert mottakers adresse iht. DDP Incoterm 2001. Unntak gjelder for varer som bestilles som hasteleveranse der det stilles andre krav til leveringstid og varer som ikke er lagerførte."

- (13) Av avtalevilkårenes punkt 6 *"Fremdriftsplan og installasjon"* fremgikk følgende:

"Det skal ved bestilling utarbeides en fremdriftsplan som skal ha konkrete målbare milepæler som gjør det mulig for leverandør og kunde å følge opp fremdrift og nå fastsatt tidsfrist for overtakelse av det enkelte produkt."

- (14) Fra avtalevilkårene hitsettes videre fra punkt 7 *"Overtakelse"*:

7.1 Generelt

Det skal av leverandør dokumenteres at det leverte produkt er iht. den til enhver tid gjeldende standard. Denne dokumentasjonen skal leveres på norsk.

7.2 Spesielt for sterilisatorer

"Alle tester skal som minimum legge til grunn minimumskrav oppgitt i NS EN 285:2006 + A1:2008. Overtakelsen skal resultere i validert sterilisator etter gjennomført installasjons- og operasjonskvalifisering.

Alle obligatoriske prøvingsprogrammer listet i NS-EN 285:2006, tabell 4, skal gjennomføres. For små sterilisatorer gjelder kravene i NS-EN ISO 13060 og kravene i NS-EN 4180:2003 for formaldehydsterilisatorer."

- (15) Videre hitsettes fra avtalevilkårenes punkt 10 *"Service og vedlikehold"*:

10.1 Preventivt vedlikehold

Det skal tilbys en serviceavtale som dekker preventivt vedlikehold.

Kontrakten skal inkludere og angi:

- *periodisk vedlikehold, iht. standard NS EN 285:2006*
- *bytte av slitedeler*
- *vurdering av teknisk tilstand*
- *kontaklinformasjon*
- *oppmøtetid*
- *maksimal nedetid*

- pris per år
- varighet
- time- og oppmøtekostnader for videre arbeid

Tidspunktet for besøket skal planlegges i forhold til drift. Vedlikeholdet skal ikke medføre ikke-planlagt nedetid. Arbeidet er ikke å anse som utført før servicerapport med angivelse av utført arbeid, deler bygget, tid forbrukt og status for sterilisatorens komponenter er levert. Servicerapport skal leveres umiddelbart etter at arbeidet er utført. Kontrakten skal utføres av teknisk personale som kjenner den enkelte modell og kan utføre selvstendig feilsøking og reparasjon uten tap av tid. Alt arbeid som påvirker sterilisatorens drift og medfører økonomiske krav skal bekreftes på forhånd.

1.2 Fulldekkende service

Det skal tilbys en full serviceavtale som dekker alt vedlikehold. Avtalen skal ivareta og dekke alt teknisk vedlikehold, ettersyn og utskiftninger for å sikre kontinuerlig drift. Alle utgifter ved å sikre kontinuerlig drift skal være inkludert. Kontrakten skal inkludere og angi:

- periodisk vedlikehold, iht. standard NS EN 285:2006
- vurdering av tekniske tilstand og anbefalte utskiftninger
- kontaktinformasjon
- oppmøtetid
- maksimal nedetid
- akutt service
- reparasjoner og deler
- pris per år
- varighet

Tidspunktet for besøket skal avtales mellom superbruker og firma slik at vedlikeholdet kan planlegges i forhold til drift. Vedlikeholdet skal ikke medføre ikke-planlagt nedetid for brukeren. Kontrakten skal spesifisere arbeidet som skal utføres, kontraktsvarighet og totalkostnad. Kontrakten skal også angi kontaktinformasjon for leverandør og kunde/bruker. Arbeidet er ikke å anse som levert før servicerapport med angivelse av arbeidet som er utført, tid forbrukt og status for sterilisatorens komponenter er levert. Servicerapport skal leveres umiddelbart etter at arbeidet er utført. Kontrakten skal utføres av teknisk personale som kjenner den enkelte modell som kan utføre selvstendig feilsøking og reparasjon uten tap av tid. Alt arbeid som påvirker sterilisatorens drift skal bekreftes på forhånd.”

- (16) Til sist gjengis følgende fra avtalevilkårenes punkt 11, om retningslinjene for tildeling av kontrakter innenfor rammeavtalen:

”Tildeling av kontrakt vil skje enten ved avrop til den tilbyder som har det beste tilbudet i forhold til det aktuelle oppdraget eller ved gjenåpning av konkurranse. Vilkår er angitt nedenfor.

11.1 Tildeling av kontrakt direkte på rammeavtale

- På mindre oppdrag, med verdi under NOK 100.000,-, vil oppdragsgiver rangere tilbudene og tildele kontrakt til den leverandøren som har det økonomisk mest fordelaktige tilbudet etter vilkår gitt ved inngåelse av rammeavtalen.
- På suppleringskjøp, kjøp til eksisterende løsninger der det av tekniske årsaker ikke er mulig å foreta konkurranse eller der det er meget fordelaktig å foreta kjøp hos en bestemt leverandør, vil oppdragsgiver tildele kontrakt direkte.

11.2 Tildeling av kontrakt etter gjenåpning av konkurranse (minikonkurranse)

- Ved større oppdrag, med verdi over NOK 100.000,-, vil oppdragsgiver foreta gjenåpning av konkurransen med alle leverandører på rammeavtale. Tildeling vil skje på grunnlag av kriterier gitt ved tildeling av rammeavtalen, men likevel slik at:
  - oppført kriterium på priser kan i tillegg til tilbyders enhetspriser også omfatte rabatter, samlet pris for leveranse ("prosjektpris") og oppdragsgivers kostnader for utskifting (ombygging, opplæring etc.),
  - oppført kriterium på produktkvalitet og egenskaper kan presiseres, i forhold til spesifiserte behov hos oppdragsgiver og lokale tilpasninger
  - oppførte kriterium på service og samarbeid kan presiseres til å bli ensbetydende med leveringstid
  - oppførte kriterier kan tillegges annen vekting

Det vil ikke foretas gjenåpning av konkurranse i den hensikt å endre vilkårene som ble lagt til grunn ved inngåelse av rammeavtale. Vilkår gitt ved minikonkurranse gjelder kun for det enkelte oppdraget.

Oppdragsgiver vil rangere tilbudene og tildele hver kontrakt til den tilbyder som har gitt det beste tilbudet på grunnlag av de vilkår som er fastsatt ved gjenåpningen."

- (17) Innen tilbudsfristen 16. mars 2009 mottok innklagede tilbud fra seks leverandører på utstyrsgupper innenfor hovedkategorien "Sterilisatorer", herunder fra Dico (heretter kalt klager). Klager leverte kun inn tilbud på denne hovedkategorien.
- (18) Fra klagers tilbudsbrief hitsettes følgende:

"Som dere ser av våre vedlegg, har vi kanskje markedets bredeste program når det gjelder utstyr til sterilisering av medisinsk utstyr, utstyr for sterilisering av medier og utstyr for sterilisering av avfall. Vi har på bakgrunn av dette ikke sett det som praktisk å spesifisere prisene på alle modellene. Vi har valgt et utvalg av modeller med tilhørende opsjoner som vi mener er relevant i forhold til vårt hovedmarked. Om det er andre modeller/størrelser som vil være aktuelle, vil dere som kunde få samme kalkyle som er beregnet her på andre modeller også. Som dere ser, vil vi kunne være konkurransedyktig i alle segmenter."

- (19) I klagers tilbud fremgikk det av prismatrisen at ni produkter var tilbudt på utstyrsguppe B1-1 (linje 1-9). Samtlige modeller var av merket CISA, og var delt inn i tre serier. Klager hadde videre blant annet tilbudt tre forskjellige modeller av merket Azteca på utstyrsguppe B1-2, B1-4 og B1-5 (linje 47-49).

- (20) Av klagers tilbud fremgikk det at samtlige modeller i utstyrsggruppe B1-1 var tilbudt med kjele. Prisreduksjon for kjøp uten kjele var på kr (...)¹ for to av seriene, og kr (...) for den tredje serien.
- (21) I udatert evalueringsnotat fremgikk det at klager var tildelt kontrakt på fire av de seks utstyrsggruppene. På utstyrsggruppe B1-2 var klager rangert som nr 1, på B1-4 som nr. 3, på B1-5 som nr. 3 og på B1-6 som nr. 3. Klager ble ikke tildelt kontrakt på utstyrsggruppene B1-1 og B1-3.
- (22) I brev av 13. mai 2009 ble klager meddelt hvem som var valgt ut som leverandører til de ulike utstyrsggruppene, og videre at klagefristen var 20. mai 2009.
- (23) I e-post til klager av 15. mai 2009 oversendte innklagede utdrag fra protokollen. Blant annet var evalueringsmatrisene for utstyrsggruppene B1-1 og B1-3 vedlagt:

"Kategori /Gruppe: B1-1				1		7		12		16		22	
Tilbud nr				1		5		6		7		9	
Tilbyder navn				DICO		Tellefsen		PULS		GETINGE		Thune	
Utstyrsggruppe				1		1		1		1		1	
Tekniske og faglige kvalifikasjoner				Ok		Ok		Ok		Ok		Ok	
Overordnede krav				Ok		Ok		Ok		Ok		Ok	
Sammenligningspris				869 755		950 736		771 665		884 489		764 481	
TILDELINGSKRITERIER													
	Vekt-ing	Max score	Beste pris	Score	Poe-ng	Score	Poe-ng	Score	Poe-ng	Score	Poe-ng	Score	Poe-ng
Priser	50 %	6	764 481	5,3	264	4,8	241	5,9	297	5,2	259	6,0	300
Produkt-egen-skaper	30 %	6		5,5	165	4,0	120	5,5	165	6,0	180	6,0	180
Service	20 %	6		4,5	90	3,5	70	4,0	80	4,5	90	5,0	100
	100 %				519		431		542		529		580

[...]

"Kategori /Gruppe: B1-3				3		8		18		23		27	
Tilbud nr				1		5		7		9		10	
Tilbyder navn				DICO		Tellefsen		GETINGE		Thune		DMA	
Utstyrsggruppe				3		3		3		3		3	
Tekniske og faglige				Ok		Ok		Ok		Ok		Ok	

¹ Opplysningen er sladdet som forretningshemmelighet, jf. offentleglova § 13 og forvaltningsloven § 13 nr. 2. Tilsvarende gjelder også andre steder hvor opplysninger er sladdet ved bruk av vanlig parantes.

kvalifikasjoner													
Overordnede krav				Ok		Ok		Ok		Ok		Ok	
Sammenligningspris				164 500		370 500		169 391		147 893		115 100	
TILDELINGSKRITERIER													
	Vekt- ing	Max sco- re	Beste pris	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng
Priser	50 %	6	115 100	4,2	210	1,9	93	4,1	204	4,7	233	6,0	300
Produkt- egen- skaper	30 %	6		5,5	165	6,0	180	6,0	180	6,0	180	4,5	135
Service	20 %	6		4,8	96	4,0	80	5,0	100	6,0	120	4,0	80
	100 %				471		353		484		533		515

(24) I e-posten av 15. mai 2009 var det videre lagt ved følgende utdrag fra tildelingsprotokollen:

"B1-1 Vanndampsterilisator, stor (over 60 l)

Nr. 1 Dico oppnådde ikke tilstrekkelig høy poengsum

<i>Tildelingskriterium</i>	<i>Vurdering/begrunnelse for tildelt karakter</i>
<i>Priser og samlede kostnader</i>	<i>Trekk for høy sammenligningspris. Vesentlig høyere utstyrspriser enn beste tilbydere. Konkurransedyktige på serviceavtaler og timepriser på serviceteknikere og andre tjenester.</i>
<i>Produktenes egnethet, funksjonalitet og kvalitet</i>	<i>Gjennomgående gode produkter som tilfredsstiller krav til standard. Tilbudte produkter har enkelt og brukervennlig panel. Trekk for noe mindre produktbredde enn beste tilbyder.</i>
<i>Service og samarbeid</i>	<i>Trekk for mindre omfattende serviceapparat enn beste tilbyder mht. kapasitet. Dokumentert godt system for nødservice, serviceavtaler og vaktavtaler. Tilgjengelighet, beredskap er tilfredsstillende. Trekk for noe mangelfull spesifikasjon av opplæringsprogrammet. Trekk for noe lange responstider og leveringstid på maskiner.</i>

"B1-3 Vanndampsterilisator, liten (bordsterilisator)

Nr. 1 Dico oppnådde ikke tilstrekkelig høy poengsum

<i>Tildelingskriterium</i>	<i>Vurdering/begrunnelse for tildelt karakter</i>
<i>Priser og samlede kostnader</i>	<i>Trekk for høy sammenligningspris. Trekk for høye priser på serviceavtaler og timepriser på serviceteknikere og andre tjenester.</i>
<i>Produktenes egnethet,</i>	<i>Gjennomgående gode produkter som tilfredsstiller</i>

funksjonalitet og kvalitet	<i>krav til standard. Trekk for noe mindre produktbredde enn beste tilbyder.</i>
Service og samarbeid	<i>Trekk for mindre omfattende serviceapparat enn beste tilbyder mht. kapasitet. Dokumentert godt system for nødservice, serviceavtaler og vaktavtaler. Tilgjengelighet, beredskap er tilfredsstillende. Trekk for noe mangelfull spesifikasjon av opplæringsprogrammet. Trekk for noe lange responstider og leveringstid på maskiner."</i>

- (25) I e-post av 18. mai 2009 opplyste innklagede at det var angitt uriktig sammenligningspris for leverandøren Getinge i evalueringsmatrisen klager hadde mottatt for utstyrsguppe B1-1:

"På evalueringen for B1-1 har det blitt opplyst feil poeng på pris. Ditt tilbud har en høyere sammenligningspris enn Getinge og ikke lavere slik det kan se ut av underlaget du fikk på fredag. Det er i hovedsak utstyrspris som har vært for høy i ditt tilfelle. Dette blir ikke korrigert på annen måte fra vår side, da det ikke har noen betydning for utfallet av evalueringen.

Når det gjelder B1-3 bekreftes det at det er servicekostnadene som var for høye og som har vært utslagsgivende for at du ikke nådde opp. Her var utstyrsprisene dine meget gode."

- (26) I brev av 20. mai 2009 påklaget klager innklagedes valg av leverandører til utstyrsguppene B1-1 og B1-3.
- (27) Innklagede meddelte i brev av 20. mai 2009 at valg av leverandører til utstyrsguppene B1-1 og B1-3 ble opprettholdt. Fra brevet hitsettes følgende om priser og samlede kostnader for utstyrsguppen B1-1:

"Som nevnt tidligere så har ditt tilbud en høyere sammenligningspris enn Getinge, og ikke lavere slik det kan se ut av tidligere utsendt underlag. Forklaringen er feil i prisutregningen av Getinge og ikke en feil ved utregningen av ditt tilbud. Siden din score, poengsum og begrunnelse er som før og siden dette ikke har noen betydning for utfallet av evalueringen, la vi ikke med ytterligere informasjon. Dette ble du gjort oppmerksom på i e-post den 18.5. For ordens skyld så legger vi nå ved endelig score og poengberegning for denne utstyrsgruppen."

- (28) Vedlagt brevet av 20. mai 2009 var det vedlagt en korrigert evalueringsmatrise for utstyrsguppe B1-1:

"Kategori /Gruppe: B1-1		1	7	12	16	22
Tilbud nr		1	5	6	7	9
Tilbyder navn		DICO	Tellefsen	PULS	GETINGE	Thune
Utstyrsgruppe		1	1	1	1	1
Tekniske og faglige kvalifikasjoner		Ok	Ok	Ok	Ok	Ok

Over- ordnede krav				Ok		Ok		Ok		Ok		Ok	
Sammen- lignings- pris				869 755		950 736		771 665		823 484		764 481	
TIL- DEL- INGS- KRITERI ER													
	Vekt- ing	Max sco- re	Beste pris	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng	Score	Poe- ng
Priser	50 %	6	764 481	5,3	264	4,8	241	5,9	297	5,6	279	6,0	300
Produkt- egen- skaper	30 %	6		5,5	165	4,0	120	5,5	165	6,0	180	6,0	180
Service	20 %	6		4,5	90	3,5	70	4,0	80	4,5	90	5,0	100
	100 %				519		431		542		549		580"

- (29) I e-post av 25. mai 2009 meddelte klager at det var gjort så mange feil i vurderingen at man ønsket å påklage denne til Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Videre ba klager om å få oppgitt *"en reell frist for gjennomføring av en kvalifisert klage til KOFA for denne rammeavtalen"*.
- (30) Innklagede informerte i e-post av 27. mai 2009 om at det var gjort en ny intern vurdering av saken, og at man ikke hadde grunnlag for å omgjøre valget av leverandører. Videre ble det opplyst at saken ble ansett avsluttet, og at man ville starte arbeidet med kontraktsinngåelse i nær fremtid. Til sist fremgikk det at tilbudet om debrifing sto ved lag, og at man avventet tilbakemelding på dato for et slikt møte.
- (31) I e-post av 27. mai 2009 opplyste klager at firmaet ikke ønsket en debrifing, men derimot en *"ny reell frist for innlevering av klage på tildelingen til KOFA"*.
- (32) Innklagede meddelte i e-post av 27. mai 2009 at endelig klagefrist ble satt til 2. juni 2009.
- (33) I e-post av 28. mai 2009 opplyste klager følgende:

"En klagefrist til tirsdag 02.06.2009 kl 10 står ikke i samsvar med innkjøpets karakter, da dette kun gir en klagefrist på 2 arbeidsdager.

[...]

Vi anser at vi allerede har overholdt klagefristen deres med tidligere korrespondanse, som igjen bør/skal stoppe avtaleinngåelser og anser en klage levert til KOFA innen 05.06.09 som en klage som ligger godt innenfor en rimelig tidsfrist for en klage på en innkjøps/rammeavtale av en slik karakter."

- (34) Innklagede aksepterte i e-post av 2. juni 2009 at klagefristen ble satt til 5. juni 2009.
- (35) Saken ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser i brev av 4. juni 2009. Innklagede avventer kontraktsinngåelse frem til klagenemnda har behandlet saken, så fremt dette skjer innen midten av september 2009.

- (36) Vedlagt innklagedes tilsvare av 13. juli 2009 var det en prissammenstilling for klager og de tre valgte leverandørene i utstyrsguppe B1-1. Innklagede hadde her summert enhetspriser for fire typer sterilisatorer (modell ca. 150 liter; modell ca. 300 liter, to dører; modell ca. 550 liter m/kjele, to dører; modell ca. 750 liter m/kjele, to dører), kostnader for installasjon og overtagelse av fire maskiner, kostnader for serviceavtale for fire maskiner i fem år og kostnader for annet vedlikehold i timer. På serviceavtale for fire maskiner i fem år var klagers pris beregnet til kr (...), mens de tre valgte leverandørenes priser var beregnet til kr (...), (...) og (...). Videre var klagers totalpris beregnet til kr 2 671 200, mens totalprisene til de tre valgte leverandørene var på kr 2 290 840, kr 2 091 040 og kr 2 268 081.

Anførsler:

Klagers anførsler:

Ulovlig direkte anskaffelse

- (37) Innklagede har ikke mulighet til å legge produkter som har en pris over anbudsgrensen på kr 500 000 inn i en rammeavtale. Dette vil kunne medføre direkte innkjøp av maskiner som skulle vært utlyst offentlig. En slik fremgangsmåte er en bevisst styring mot de store leverandørene, noe som hindrer fri konkurranse. Om dette tillates, vil mangfoldet av leverandører av litt dyrere utstyr svekkes, da nye aktører og produkter ikke kommer inn i markedene.

Valg av anskaffelsesprosedyre

- (38) Klager kan ikke se hva som er poenget med en rammeavtale når alle innkjøp over kr 100 000 skal inn under nye minikonkurranser. Konkurransen fremstår som et samarbeid mellom innklagede og de store tilbyderne, da hele grunnlaget for innklagedes vurderinger vil bli utvannet i nye minikonkurranser. Prisene som er tilbudt i den foreliggende konkurranse vil da være irrelevante. Dersom konkurransen ikke dreide seg om en styring av markedet, hadde det vært mer nærliggende å benytte en prekvalifiseringskonkurranse.

Tildeling/innstilling

- (39) Det anføres at det var en feil at klager ikke fikk noen innstilling før tildelingsbrevet ble sendt ut. Klager har aldri tidligere opplevd at det ikke er gitt en innstilling før en tildeling er kunngjort. Denne fremgangsmåten tyder på at innklagede ikke ønsket å vurdere flere forhold rundt tildelingen.

Plikt til å oppgi mengder/spesifisering av konkurransegrunnlaget

- (40) Etter klagers syn må konkurransen utlyses på nytt. Innklagede må da antyde hvor mange maskiner rammeavtalen sannsynligvis inneholder, samt spesifisere de etterspurte produktene. Når alle leverandørene leverer tilnærmet de samme størrelsene, vil et mer spesifisert konkurransegrunnlag gi innklagede bedre grunnlag for å vurdere produktene opp mot hverandre. Prissammenstillingen som var vedlagt innklagedes tilsvare av 13. juli 2009 viser et stort sprik i prissettingen av serviceavtaler, noe som må skyldes den uklare spesifiseringen. En slik prisvariasjon ville ikke vært mulig for en tilnærmet lik tjeneste.
- (41) Et så uklart konkurransegrunnlag som i det foreliggende, vil gi utslag og muligheter for feilvurderinger, eller bevisste vurderinger til fordel for visse leverandører. Dette illustreres ved at det i gruppe B2-2-1 ble tatt med en fjerde stor tilbyder, da det etter

klagers syn ville blitt konsekvenser om ikke flere av tilbyderne ble innstilt. For å gi riktig grunnlag, bør forespørselen gjelde driftsklare maskiner med helt klare spesifikasjoner.

Grunnlaget for minikonkurranser

- (42) Utstyrsguppe B1-3 inneholder flere standarder, blant annet type S og type B. Som leverandør til utstyrsguppe B1-3, har innklagede valgt en leverandør som kun tilbyr ett produkt, og dette er et produkt i type S. Innklagede vil således ikke få tre tilbydere i sine minikonkurranser for produkter i type B. Grunnlaget for minikonkurranser er dermed ikke oppfylt.
- (43) Det var flere tilbydere som kunne levere type B autoklaver, blant annet klager. Likevel har innklagede bare innstilt to tilbydere av autoklaver som hører til denne standarden. Når det gjelder klasse S, er denne typen autoklaver ikke i særlig grad akseptert ved sykehus.

Tildelingsevalueringen for utstyrsguppe B1-1 (store sterilisatorer)

Evalueringen av priskriteriet

- (44) Klager har krav på å få en redegjørelse for hvordan innklagede kom frem til sammenligningsprisen på kr 869 755. Innklagedes forklaring av utregningen er ikke tilstrekkelig til at klager kan etterprøve vurderingen. Etter offentleglova har klager rett til å få vite hvilket kammervolum som er brukt som beregningsgrunnlag, hvilket ekstrautstyr som er valgt, om installasjonskvalifisering er med i grunnlaget osv. Klager har på noen områder markedets desidert billigste maskiner. Dette gjelder for maskinene i punkt 47 til 49 i tilbudsskjemaet. Disse ser imidlertid ikke ut til å være vurdert av innklagede. Slik som i dette tilfellet, må i alle fall utstyr tilknyttet en produktgruppe være en del av vurderingen, og klager ønsker en redegjørelse på hvordan maskinene i punkt 47-49 i klagers prisliste er vurdert i gruppe B1-1.
- (45) Når det gjelder innklagedes opplysninger om utstyrspris 1.a) i tilsvarende av 30. juli 2009, kan klager ikke forstå hvordan innklagede har kommet frem til denne beregningsprisen. Klager har beskrevet i tilbudet at installasjon er inkludert i prisen. Dette er etter klagers syn ryddig for kundene, da de ser hva kostnaden blir, og ikke må manøvrere seg gjennom en lang rekke spekulative prisinger som leverandørene ofte benytter for å gjemme kostnader. Når det gjelder innklagedes opplysninger om utstyrspris 1.c), kan klager ikke se hvordan innklagede kan komme frem til en reduksjon på kr (...), når innklagede på punkt 1.b hevder at det blir benyttet et gjennomsnitt. Et gjennomsnitt av kr (...) og kr (...) blir kr (...) og ikke kr (...).
- (46) Videre anføres det at beregningene av klagers pris ikke er utført som en bredde av produktene, noe som ut fra konkurransegrunnlaget bør være opplagt.
- (47) Når det gjelder evalueringen av klagers tilbud på utstyrsguppe B1-1, har klager lavere sum enn en av de valgte tilbyderne, uten at dette har gitt særlig utslag på poengsummen.
- (48) Etter klagers syn er det også underlig at innklagede informerer om at en evaluering er feil, like etter at klager har satt spørsmålstegn ved denne. Hvordan kan klager da vite at det ikke er begått flere feil?

Evalueringen av kvalitetskriteriet

- (49) Klager har fått en del trekk på produktegenskaper, selv om klager tilbyr markedets lengste garantier (20 år på kammer og kjele), noe som er vesentlig lenger enn konkurrentene. Det ønskes opplyst hvilke andre momenter som er vurdert under dette tildelingskriteriet.
- (50) Innklagede hadde ikke grunnlag for å gi klager trekk for produktutvalget. Klager har markedets kanskje bredeste produktprogram, og å tilby samtlige modeller ville være høyst upraktisk. Av denne grunn valgte klager å tilby de mest standardiserte modellene. En gjennomgang for de siste fem år viser at sykehusmarkedet i Norge kun etterspør et lite utvalg produkter innenfor gruppe B1-1. I 95 % av tilfellene er det produktene klager har tilbudt som blir etterspurt. Av klagers tilbud fremgår det også at alle andre modeller vil kunne tilbys med samme kalkyle som de tilbudte modeller. Priskalkylen er lett etterprøvbart, da klagers priser blir beregnet ut fra leverandørens prislister. Klager har også lagt ved fullstendige produktkataloger. I produktporteføljen har klager mer enn 100 grunnmodeller, alle med et stort antall tilleggsopsjoner. Det er helt urealistisk å tilby priser på 100 modeller med opsjoner i et slikt tilbud, og klager tok derfor bare et lite utvalg. Klager ønsker til sist en redegjørelse for hvor mange produkter de valgte tilbyderne har tilbudt i hver kategori under gruppe B1-1.
- (51) Innklagede har opplyst at tildelinger på utstyr med en innkjøpspris på over kr 100 000 skal basere seg på minikonkurranser ved hver enkelt tildeling. Klager kan da ikke forstå hvorfor det skal vektlegges at klager ikke har prissatt like mange produkter som konkurrentene, når klager i tilbudet har vist at man har disse produktene, og det spesifikke innkjøpet uansett skal inn i minikonkurranser.

Evalueringen av service- og samarbeidskriteriet

- (52) Klager kan heller ikke se at det er grunnlag for trekk for lange leverings- og responstider, da disse er kortere enn hos markedet for øvrig. Leveringstidene klager opererer med er maks tid fra bestilling til ferdig idriftsatt hos innklagede, inklusive nødvendige installasjonstester og opplæring på stedet. Det er opplagt at leveringstiden er tiden fra endelig bestilling er mottatt og frem til maskinen er driftsklar/bruksklar hos kunde. Etter en slik forståelse er klagers tilbudte leveringstid meget konkurransedyktig, og ikke riktig vurdert av innklagede. Prosedyrene som må gjennomføres etter at produktet er kommet frem til sykehuset og frem til det er ferdig idriftsatt, tar 6-8 arbeidsdager. Inkludert i klagers leveringstid på 80 dager er også helgedager. Det vil si at leverandører som ikke har inkludert disse prosedyrene i sine tilbud, vil få en leveringstid som er 8-10 dager lengre, mens klager ville fått 8-10 dagers kortere leveringstid om man så bort fra tiden disse prosedyrene tar. Det er ikke grunnlag for noen form for trekk på dette punkt, da klager klart har spesifisert hvilke elementer som er med i den tilbudte leveringstid. Innklagede har heller ikke spesifisert tilstrekkelig klart hvordan leveringstiden vil bli beregnet.
- (53) Noe som virker gjennomgående for alle produktgruppene, er at tilbydere enten har spekulert i å sette ned leveringstider, ikke har tatt med alle punkter for en ferdig leveranse, eller bevisst har oppgitt leveringstid for visse mindre produkter for å bedre scoren sin i denne kategorien. Dette er noe klager tolker ut fra innklagedes evalueringer, da klager har tilbudt 80 dagers leveringstid på større produkter, noe som har resultert i at klager har fått trekk for lange leveringstider. Maskinene i punkt 47-49 i klagers prisliste hadde vesentlig kortere leveringstid uten at dette, slik klager ser det, er tatt med i vurderingene. Klager kan ut fra det siste årets leveringer av større maskiner

dokumentere at ingen av konkurrentene har hatt leveringstider kortere enn det klager har, når leveringstiden er spesifisert ferdig idriftsatt. Klager har oppfordret innklagede til å si noe om dette punkt, noe som ikke er blitt gjort.

Tildelingsevalueringen for utstyrsgruppe B1-3 (vanndampsterilisatorer, liten bordsterilisator)

Evalueringen av kvalitetskriteriet

- (54) Det er betenkelig at tre tilbydere fikk karakteren 6 på produktegenskaper, mens klager fikk en lavere poengsum på dette uten at klagers produkter var testet og vurdert opp mot de andre produktene. Slik klager ser det, er dette noen av de ikke-objektive vurderingene som er benyttet for å innstille ønskede leverandører.
- (55) Videre har klager fått trekk for mindre produktbredde enn andre, selv om den ikke er mindre enn de øvrige leverandørenes produktbredde. På bakgrunn av et uklart konkurransegrunnlag, har klager valgt å ta med de mest vanlige størrelsene/typene som er levert til sykehusmarkedet i Norge per i dag i tilbudet. Klager ønsker en redegjørelse for innklagedes vurderinger av produktenes egnethet inklusive garanti, samt vurderingene innklagede har gjort når det gjelder produktbredde.
- (56) I innklagedes evaluering er videre to forskjellige autoklaver ukritisk sammenlignet, dette er type S autoklaver og type B autoklaver. Dette er to forskjellige autoklaver som er bygd etter forskjellige normer og som ikke kan sammenlignes verken på pris eller på produktegenskaper. Type B er en autoklave for sterilisering for alle typer gods, mens klasse S autoklaver kun er egnet til en definert type gods. Denne autoklaven skal så valideres mot disse spesifikke produktene før maskinen tas i bruk for sterilisering av denne type gods. Også klager har type S autoklaver i produktporteføljen, men disse har ikke vært anerkjent i Norge til sykehusbruk. Derfor ble disse produktene ikke priset i klagers tilbud.

Evalueringen av service- og samarbeidskriteriet

- (57) Det er uforståelig at klager på utstyrsgruppe B1-1 var sidestilt på service med en annen tilbyder, mens klager på utstyrsgruppe B1-3 fikk en lavere karakter. Klager kan heller ikke se at det er grunnlag for trekk for lange leverings- og responstider, da disse er kortere enn hos markedet for øvrig.

Favorisering av store leverandører

- (58) Utdraget fra tildelingsprotokollen viser at innklagede aktivt har favorisert de store leverandørene i poenggivningen.

Innklagedes anførsler:

Påstand om ulovlig direkte anskaffelse

- (59) I den foreliggende sak er det tildelt rammeavtaler på fastsatte vilkår etter forskriftens § 15-3 (2) for anskaffelser med verdi under kr 100 000. Kontraktene er tildelt til tre rangerte leverandører etter § 15-3 (1), basert på resultatet av evalueringen.
- (60) For anskaffelser med verdi på over kr 100 000, skal det foretas minikonkurranser etter forskriftens § 15-3 (3). Det vil være opp til hvert enkelt helseforetak lokalt å gjennomføre minikonkurranser innenfor rammeavtalene i avtaleperioden.

- (61) På denne bakgrunn kan innklagede ikke se hvordan dette skulle innebære ulovlige direkte anskaffelser. Det er mulig klager mener slike rammeavtaler ikke kan benyttes dersom kostnadene ved kjøp av en enkelt sterilisator under rammeavtalen overstiger kr 500 000. Anskaffelsen er imidlertid kunngjort og gjennomført etter forskriftens del I og III, slik at det åpenbart er lovlig å anskaffe utstyr som overstiger kr 500 000 i henhold til minikonkurranser under rammeavtalen.

Tildeling/innstilling

- (62) Klager synes å ha anført at det var uriktig at firmaet ikke fikk en innstilling til uttalelse før tildelingsbrevet ble sendt ut. Til dette vil innklagede bemerke det er i samsvar med regelverket å sende ut tildelingsbrev til tilbyderne i konkurransen uten noen form for forhåndsvarsel.
- (63) Det er heller ikke tilfelle, slik klager har hevdet, at innklagede forsøkte å forhindre en etterprøving av anskaffelsesprosessen. Klager har fått en reell klagebehandling, utsatt klagefrist, svar på sin klage, flere telefonsamtaler i sakens anledning, samt tilbud om et møte med saksbehandler for debrifing. I tillegg har innklagede utsatt kontraktssignering i påvente av klagenemndas avgjørelse.

Spesifikke krav til utstyret

- (64) Klager har videre anført at det ikke var satt spesifikke krav til utstyret, og mener med dette hvilke kammervolum som var ønsket priset, hvilket grunnutstyr autoklavene skulle være tilbudt med osv. Videre er det anført at så uklare forespørsler vil gi utslag og mulighet for feilvurderinger, eller bevisste vurderinger som vil gagne noen leverandører foran andre. Innklagede kan ikke forstå denne anførselen. Det vises til kravspesifikasjonen for B1, hvor det under punkt 2 fremgår hvilke utstyrsgupper som etterspørres. Innklagede har bedt om tilbud på sterilisatorer innen seks ulike grupper, samt bedt tilbyderne angi de produkter og modeller som inngår i de ulike gruppene. I besvarelsen av krav til utstyret skulle dette dokumenteres med å svare på totalt syv overordnede krav, jf. punkt 3 i spesifikasjonen, og deretter ytterligere elleve spørsmål om de enkelte produktene, jf. punkt 4 i spesifikasjonen.
- (65) Det er heller ikke satt diskriminerende krav i kravspesifikasjonene, heller tvert imot da innklagede har lagt vekt på å benytte anerkjente standarder som NS-EN 285, NS-EN ISO 13060 og NS-EN 1480 som krav til utstyr og leveranse. Leverandørene må selv tilby de modellene de ønsker innenfor kategoriene som fremgår av kravspesifikasjonen.
- (66) Helseforetakene har ulike behov når det gjelder type og størrelse på sterilisatorer. Det har derfor vært ønskelig at leverandørene tilbyr et så bredt sortiment som mulig, og at man kan ha et stort utvalg med hensyn til blant annet størrelse på kammervolum. Dette gjelder spesielt i utstyrsgruppe B1-1 "Sterilisatorer over 60 liter". Her er det tilbudt sterilisatorer fra ca. 80 liters kammervolum, via 150 liter, 300 liter, 550 liter, 750 liter osv., opp til meget store sterilisatorer med kammervolum på ca. 2000 liter. I evalueringen har innklagede sammenlignet små med små, mellomstore med mellomstore og store med store, uten at det er satt krav til eksakt antall liter når det gjelder kammervolum. Innklagede kan ikke se hvordan dette er egnet til å favorisere noen tilbydere foran andre.

Grunnlaget for minikonkurranser

- (67) Klager har anført at innklagede ikke har grunnlag for å gjennomføre minikonkurranser i produktgruppe B1-3, når man kun har to tilbydere i produktgruppen som kan dekke forespørsler på klasse B autoklaver. Til dette vil innklagede bemerke at det kun ble mottatt to tilbud i denne kategorien. Innklagede må således forholde seg til det, selv om man hadde ønsket seg flere tilbud.

Tildelingsevalueringen for utstyrsggruppe B1-1 (store sterilisatorer)

Evalueringen av priskriteriet

- (68) Ved evalueringen av priskriteriet beregnet innklagede en sammenligningspris. Sammenligningsprisen er basert på et representativt og sammenlignbart utvalg av utstyr, samt kostnader for installasjon, opplæring, overtagelse, kurs, timepriser og servicekostnader. Beregningen ble gjort på grunnlag av prisene i tilbydernes tilbudsskjema. Klager var konkurransedyktig på serviceavtaler og timepriser på serviceteknikere og andre tjenester innenfor denne kategorien, men hadde en utstyrspris som var vesentlig høyere enn de beste tilbyderne.
- (69) Når det gjelder den nærmere beregningen av sammenligningsprisen, er denne en sum av følgende priselementer og størrelser:

1. Utstyrspris

- a) Gjennomsnitt av sammenlignbare modeller innen aktuell utstyrskategori
- b) Eventuelt tillegg som følge av at to dører vil være aktuelt på flere av våre kjøp
- c) Eventuelt tillegg som følge av at kjele vil være aktuelt på flere av våre kjøp

2. Pris for installasjon (gjennomsnitt der det er ulike/flere priser)

3. Pris for overtagelse (gjennomsnitt der det er ulike/flere priser)

4. Full service i fire år (gjennomsnitt der det er ulike/flere priser)

5. Preventiv service i fire år (gjennomsnitt der det er ulike/flere priser)

6. Kurspris (sum for tre kurs)

7. Timer (tjenester til f.eks revalidering, reparasjoner osv.)

- a) Seks ordinære arbeidstimer
- b) Én overtidstime
- c) Tre reisetimer
- d) Eventuelt tillegg for servicebil og/eller utrykning

- (70) Kommentarer til beregning av klagers sammenligningspris relatert til oppsettet ovenfor:

1.a Utstyrspris

Klagers utstyrspris er beregnet til kr (...). Dette inkluderer installasjon og overtagelse, da klager ikke har priset dette særskilt, slik innklagede ba om i sitt tilbudsskjema. Innklagede har tatt med samtlige ni modeller klager tilbød i utstyrsggruppe B1-1. I klagers tilbudsskjema er samtlige Azteca-modeller ført opp under utstyrsggruppene B1-2/4/5 og ikke B1-1. Innklagede er klar over at forholdet mellom små, mellomstore og store modeller kan påvirke sammenligningspris, og tok derfor med en modell fra Azteca-serien (AC 470 på 90 liter) i evalueringen av klagers tilbud på utstyrsggruppe B1-1. Øvrige tilbydere, som også har små, rimelige modeller på typisk 80-100 liter, har fått med kun én modell i den totale prisberegningen på B1-1. De små modellene fra klager har derfor fått samme betydning i den totale vurderingen som små modeller fra øvrige tilbydere. Kravet til likebehandling er således ivaretatt på best mulig måte.

1.b Tilleggsutstyr: To dører

To dører koster fra kr (...) – (...). Gjennomsnittspris er kr (...). En del foretak vil ha to dører, og det er beregnet et tillegg på kr (...).

1.c Tilleggsutstyr: Kjele

Kjele er inkludert i alle modellene i klagers tilbud. Prisreduksjon ved kjøp uten kjele er oppgitt i tilbudet fra kr (...) til kr (...). En del foretak vil ikke kjøpe kjele, og klager har derfor fått beregnet et fradrag på minus kr (...) i utstyrsprisen.

- (71) Det er gjort samme vurdering av endelig utstyrspris som følge av tilleggsutstyr (1b og 1c) på samtlige tilbud. Øvrige elementer i oppsettet ovenfor anses ikke å trenge ytterligere kommentarer.

Evalueringen av kvalitetskriteriet

- (72) Når det gjelder evalueringen av produktenes egnethet, funksjon og kvalitet, har klager gjennomgående tilbudt gode produkter som tilfredsstiller krav til standard i kravspesifikasjonen. Klager har fått 0,5 poeng trekk for noe mindre produktutvalg/produktbredde enn beste tilbyder, og har således fått 5,5 poeng på dette kriteriet. Etter klagers syn er evalueringen feil på dette punkt fordi klager har en produktbredde som er lik eller vesentlig større enn konkurrentene. Klager har vist til at firmaet valgte å ta med de mest vanlige størrelsene i tilbudet, men at det også ble opplyst at innklagede ville få andre modeller etter samme kalkyler. Slik innklagede ser det, har klager ikke tatt med de produktene som fører til at sortimentet blir bredt eller for øvrig inngitt et forpliktende pristilbud på dette. Klager må selv bære risikoen for hva firmaet velger å inngi forpliktende tilbud på. Innklagede kan ikke i sin evaluering forholde seg til utstyr som ikke er tilbudt eller priset eller en generell henvisning til at "*kunden kan få andre modeller etter samme kalkyler*". Etter innklagedes syn har klager ikke tilbudt et tilstrekkelig bredt produktutvalg sammenlignet med de beste tilbudene. Klagers tilbud er evaluert på bakgrunn av det som fremgår av det skriftlige tilbudet. For øvrig fremgikk det uttrykkelig av konkurransegrunnlaget punkt 8 at produktutvalg ville bli vurdert som en del av tildelingskriteriet, og vurderingen var således forutberegnelig.

Evalueringen av service- og samarbeidskriteriet

- (73) Klager har anført at innklagede har tolket kriteriet leveringstid på feil måte. Etter klagers syn kan ikke produktet anses levert før det er ferdig idriftsatt ute hos kunde inklusive installasjonskvalifisering og installasjonsvalidering. Innklagede har imidlertid lagt til grunn at leveringstid er tiden fra produktet er bestilt og frem til det er levert hos kunden, og således forholdt seg til kravene i konkurransegrunnlaget vedlegg A1 "*Spesielle avtalevilkår til STERILISATORER*". Klager har ikke presisert i tilbudet at firmaets definisjon av leveringstid synes å omfatte ytelser utover det som følger av konkurransegrunnlaget. Innklagede vil påpeke at det i de øvrige tilbudene ikke foreligger opplysninger som tilsier at de ulike leverandørene har tolket leveringstid forskjellig.
- (74) Klagers tilbud når ikke opp i konkurransen på dette kriteriet. Det er dokumentert at klager har et godt system for nødservice, serviceavtaler og vaktavtaler. Videre er tilgjengelighet og beredskap vurdert som tilfredsstillende. Klager har imidlertid fått trekk for mindre omfattende serviceapparat enn beste tilbyder mht. kapasitet. Det er

også trukket for noe mangelfull spesifikasjon av opplæringsprogrammet, samt lange responstider og leveringstider på maskinene, sammenlignet med de beste tilbudene.

- (75) Klager har oppgitt 80 dagers leveringstid på samtlige produkter i B1-1 (med unntak av Azteca som har 30 dagers leveringstid). Innklagede har lagt til grunn 11 uker forventet leveringstid for klagers tilbud. Tilbyderne som er tildelt rammeavtale har 9, 10 og 14 ukers leveringstid. På leveringstid for deler har to av tre tilbydere som er tildelt rammeavtale bedre leveringstider, mens den tredje har samme leveringstid som klager. Når det gjelder kapasitet, har klager tilbudt tre teknikere, og de valgte leverandørene henholdsvis tre, tolv og tretten teknikere.
- (76) Klager har videre anført at tilbyderne enten har spekulert i å sette ned leveringstider, har unnlatt å ta med alle punkter på en ferdig leveranse, eller bevisst har oppgitt leveringstid for visse mindre produkter for å få bedre uttelling under evalueringen. For innklagede er det åpenbart at ingen har spekulert i noe som helst hva gjelder dette. Klager har tilbudt lengre leveringstider enn konkurrentene som når opp i konkurransen, og innklagede må i sin evaluering forholde seg til leveringstidene som fremgår av de skriftlige tilbudene. Dersom det mot formodning skulle vise seg at noen har tilbudt bedre leveringstider enn hva de faktisk klarer å oppfylle, vil dette være et spørsmål om mislighold av kontrakten, og ikke et forhold som kan eller skal vurderes under evalueringen.

Tildelingsevalueringen for utstyrsggruppe B1-3 (vanndampsterilisatorer, liten bordsterilisator)

- (77) Når det gjelder evalueringen av kvalitetskriteriet og service- og samarbeidskriteriet, er denne sammenfallende med evalueringen for gruppe B1-1. Klager har også her tilbudt et noe snevrere produktutvalg enn de valgte leverandørene, og scorer videre noe dårligere på tjenestoomfang, leveringstider og responstider.

Klagenemndas vurdering:

- (78) Klager har deltatt i konkurransen og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser av 15. november 2002 nr. 1288 § 6. Klagen er rettidig. Anskaffelsen følger etter sin verdi forskrift om offentlige anskaffelser 7. april 2006 nr 402 del I og III, jf. forskriftens §§ 2-1 og 2-2.

Påstand om ulovlig direkte anskaffelse

- (79) Klager har anført at innklagede ikke har mulighet til å legge produkter som har en pris over kr 500 000 inn i rammeavtalen. Dette vil etter klagers syn kunne medføre direkte kjøp av maskiner som skulle vært utlyst offentlig. Klagenemnda forstår dette slik at klager mener innklagede vil foreta en ulovlig direkte anskaffelse dersom det blir gjort et avrop på rammeavtalen på over kr 500 000. Nemnda uttaler seg ikke om fremtidige forhold vil utgjøre et brudd på regelverket. Imidlertid vil nemnda påpeke at en ulovlig direkte anskaffelse er definert som en anskaffelse som ikke er "*kunngjort i henhold til reglene om kunngjøring i forskrifter gitt i medhold av loven*", jf. lov om offentlige anskaffelser § 7b. Adgangen til å benytte rammeavtaler er ikke begrenset til avrop under kr 500 000. Dersom en rammeavtale er kunngjort i medhold av forskriftens § 18-3, vil således ikke det forhold at et avrop overstiger kr 500 000 kunne medføre at det er tale om en ulovlig direkte anskaffelse. Avropene som blir gjort i medhold av rammeavtalen foretas med hjemmel i en allerede kunngjort rammeavtale, og vil derfor ikke anses som en ulovlig direkte anskaffelse, jf. lovens § 7 b.

Valg av anskaffelsesprosedyre

- (80) Klager har anført at det hadde vært mer nærliggende å benytte en prekvalifiseringskonkurranse, dersom konkurransen ikke hadde dreid seg om en styring av markedet. Dette fordi det etter klagers syn ikke er noe poeng med en rammeavtale når alle innkjøp over kr 100 000 likevel skal inn under nye minikonkurranser. Til dette vil klagenemnda bemerke at en anskaffelse som følger forskriftens del III, i utgangspunktet skal foretas som en åpen eller begrenset anbudskonkurranse, jf. forskriftens § 14-1 (1). Den foreliggende konkurranse er kunngjort som en åpen anbudskonkurranse og er dermed i tråd med regelverket på dette punkt. For øvrig følger det av forskriftens § 15-3 (3) at dersom ikke alle vilkårene er fastsatt i rammeavtalen, skal tildeling av kontrakter innenfor en rammeavtale foretas etter at det er iverksatt ny konkurranse mellom partene. Regelverket åpner således for at det innenfor rammeavtalen kan gjennomføres nye konkurranser. Klager kan dermed ikke høres med at innklagede hadde plikt til å benytte prosedyreformen begrenset anbudskonkurranse.

Tildeling/innstilling og klagefrist

- (81) Klager har anført at det var en feil at klager ikke fikk noen innstilling før tildelingsbrevet ble sendt ut. Etter klagers syn viser dette at innklagede ikke ønsket å vurdere flere forhold rundt tildelingen.
- (82) Av forskriftens § 22-3 (1) følger det at beslutningen om hvem som er valgt som leverandører til rammeavtalen, skal meddeles til alle deltakerne i rimelig tid før rammeavtale inngås. Meddelelsen skal blant annet inneholde en begrunnelse for valget, samt angi en frist for leverandører til å klage over beslutningen. Formålet med dette er at leverandørene skal ha mulighet til å gjennomgå og vurdere avgjørelsen til oppdragsgiver før kontrakt blir inngått, og eventuelt imøtegå denne gjennom en klage til oppdragsgiver eller en begjæring om midlertidig forføyning, jf. Fornyings- og administrasjonsdepartementets veileder til reglene om offentlige anskaffelser, 2006, s. 201. På denne måten får leverandørene mulighet til å ivareta sine interesser før kontrakt blir inngått. Av regelverket for offentlige anskaffelser følger ingen plikt for oppdragsgiver å sende ut innstilling før tilbyderne blir meddelt hvem som er valgt ut som leverandører til rammeavtalen. Klager kan derfor ikke høres med denne anførselen.

Angivelse av volumtall

- (83) Klager har anført at konkurransegrunnlaget var så uklart at konkurransen må avlyses og kunngjøres på nytt.
- (84) For det første har klager vist til at innklagede burde ha antydnet hvor mange maskiner rammeavtalen sannsynligvis inneholder. Klagenemnda forstår dette slik at klager mener innklagede burde ha gitt et overslag over hvor mange sterilisatorer det var tale om å anskaffe av hver utstyrsgruppe i kategori B1.
- (85) Av konkurransegrunnlaget pkt. 12.1 fremgår det at det var anledning til å stille spørsmål til konkurransegrunnlaget. Dersom klager mente at det var av betydning å få rede på hvor mange sterilisatorer det var tale om å anskaffe, hadde selskapet all mulig foranledning til å spørre spørsmål om dette. Klager har ikke benyttet seg av denne muligheten.
- (86) Klagenemnda viser til at det dreier seg om en rammeavtale med flere leverandører. Historiske tall for forbruk vil således være av begrenset interesse, fordi bruken av slike rammeavtaler uansett innebærer usikkerhet om hvor stort volum hver enkelte leverandør

med rammeavtale vil få. Det vises videre til at oppdragsgiver, i motsetning til hva som var tilfellet i klagenemndas sak 2008/204, ved tilbudsevalueringen ikke har hensyntatt volumtall. Etter dette kan klagenemnda ikke se at konkurransegrunnlaget var så uklart at konkurransen skulle vært avlyst. Klagers anførsel på dette punkt fører ikke frem.

Kravspesifikasjonen

- (87) Som begrunnelse for at konkurransen burde blitt avlyst på grunn av uklart konkurransegrunnlag, har klager også vist til at de etterspurte produktene ikke var klart nok spesifisert. Klager har imidlertid ikke gått nærmere inn på hvilke opplysninger som etter klagers syn burde fremgått av kravspesifikasjonen.
- (88) I klagenemndas praksis er det lagt til grunn at konkurransegrunnlaget må være klart og utvetydig for å oppfylle de grunnleggende kravene til forutberegnelighet, likebehandling og gjennomsiktighet i lovens § 5. Ut fra konkurransegrunnlaget skal leverandørene kunne se hva oppdragsgiver ønsker anskaffet, jf. blant annet klagenemndas saker 2008/206 premiss (32), 2005/290 premiss (36) og 2005/245 premiss (24). Dette følger også av departementets veileder s. 114.
- (89) For kategori B1 "*Sterilisatorer*", som klager har levert inn tilbud på, fremgår det av kravspesifikasjonen punkt 2 at seks forskjellige utstyrsgupper blir etterspurt. Dette er henholdsvis "*Vanndampsterilisator, over 60 L*", "*Vanndampsterilisator, under 60 L*", "*Vanndampsterilisator, liten (bordsterilisator)*", "*Sterilisator til sterilisering av væsker og medier*", "*Sterilisator til avfall*" og "*Lavtemperaturformaldehydsterilisator*". Det er også angitt hvilken standard de ulike sterilisatorene skal være produsert i henhold til, jf. kravspesifikasjonen punkt 3. Etter klagenemndas syn er det i konkurransegrunnlaget gitt tilstrekkelige opplysninger om hva anskaffelsen omfatter.. Konkurransegrunnlaget var derfor i tråd med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5 på dette punkt.
- (90) Klager har også anført at det store spriket i prissettingen av servicetjenester, viser at konkurransegrunnlaget har vært uklart. I konkurransegrunnlaget vedlegg A punkt 10.1 og 10.2 er det angitt hvilke forhold som skal inkluderes og angis i kontraktene om preventivt vedlikehold og fulldekkende service. I punkt 10.1 om preventivt vedlikehold fremgår det blant annet at det skal inkluderes og angis periodisk vedlikehold iht. standard NS EN 285:2006, bytte av slidedeler, vurdering av teknisk tilstand, kontaktinformasjon, oppmøtetid, maksimal nedetid, pris per år, varighet, og time- og oppmøtekostnader for videre arbeid. I punkt 10.2 om fulldekkende service fremgår det også at det skal inkluderes og angis periodisk vedlikehold iht. standard NS EN 285:2006, vurdering av teknisk tilstand og anbefalte utskiftninger, kontaktinformasjon, oppmøtetid, maksimal nedetid, akutt service, reparasjoner og deler, pris per år og varighet. Etter klagenemndas syn er disse angivelsene tilstrekkelig klare for tilbyderne, og klager kan heller ikke høres med denne anførselen.
- (91) Videre har klager anført at innklagedes spesifisering av små, mellomstore og store autoklaver ikke gir spillerom for nye modeller som er en videreutvikling av de mellomstore modellene som strekker seg inn i stormodell-programmet. Klagenemnda forstår dette slik at klager mener innklagede skulle ha delt sterilisatorene inn i andre utstyrsgupper enn det som ble gjort.
- (92) I utgangspunktet ligger det innenfor oppdragsgivers skjønn å vurdere om og hvordan en anskaffelse skal deles inn i kategorier og utstyrsgupper. Inndelingen må likevel være i

samsvar med de grunnleggende kravene i lovens § 5. Klagenemnda har imidlertid ikke holdepunkter for at innklagedes inndeling i utstyrskategorier i kategori B1 var i strid med de grunnleggende kravene til konkurranse og likebehandling i lovens § 5, og klagers anførsel kan derfor ikke føre frem.

- (93) Klagenemnda kan for øvrig ikke se at klager har saklig interesse, jf. klagenemndsforordningen § 6, i å få avgjort om innklagede hadde anledning til å velge fire leverandører til rammeavtalen for kategori B2-2-1. Dette fordi klager bare leverte inn tilbud på kategori B1.

Grunnlaget for minikonkurranser

- (94) Klager har anført at grunnlaget for minikonkurranser ikke er oppfylt, ettersom innklagede kun vil få to tilbydere i minikonkurranser for produkter i klasse B i utstyrsguppe B1-3. I konkurransegrunnlaget vedlegg B1, punkt 2, er utstyrsguppe B1-3 definert som "*Vanndampsterilisator, liten (bordsterilisator)*". En av de tre leverandørene som ble valgt, tilbød kun ett produkt i denne utstyrsguppen. Klagenemnda tolker anførselen dit hen at klager mener at innklagede ikke har inngått avtale med minst tre leverandører siden ikke alle de valgte leverandørene kan tilby alt, jf. forskriftens § 15-3.
- (95) Klagenemnda kan ikke se at det er oppstilt noe krav om at tilbydere må tilby sterilisatorer av utstyrsguppe B1-3 i flere forskjellige klasser slik klager hevder. Nemnda kan således ikke se at det skulle være i strid med regelverket å velge en leverandør som tilbød kun ett produkt i denne utstyrsguppen. Klagers anførsel kan ikke føre frem.

Tildelingsevalueringen - utstyrsguppe B1-1 "Vanndampsterilisator, over 60 L"

Priskriteriet

- (96) Klager har anført at innklagede har plikt til å oppgi hvordan klagers sammenligningspris på kr 869 755 ble beregnet.
- (97) I e-post av 30. juli 2009 opplyste innklagede at klagers sammenligningspris var beregnet på grunnlag av utstyrspris, pris for installasjon, pris for overtagelse, full service i fire år (gjennomsnitt), preventiv service i fire år (gjennomsnitt), kurspris (sum for tre kurs) og timer. Når det gjelder utstyrsprisen, var denne beregnet ut fra et gjennomsnitt av sammenlignbare modeller innen aktuell utstyrskategori, et eventuelt tillegg som følge av at to dører ville være aktuelt på flere kjøp, og et eventuelt tillegg som følge av at kjele ville være aktuelt på flere kjøp. Denne var til sammen beregnet til kr (...). I e-post av 31. juli 2009 opplyste innklagede at samtlige ni modeller som stod oppført i prisskjemaet på utstyrsguppe B1-1 var tatt med i evalueringen, samt klagers tilbudte modell AC 470 av merket Azteca. Det ble også opplyst hvilke tillegg og fradrag på utstyrsprisen som var gjort som følge av at henholdsvis to dører og kjele ville være aktuelt på flere kjøp. Etter klagenemndas syn vil klager basert på denne informasjonen kunne etterprøve om innklagede har foretatt en saklig og forsvarlig prisevaluering under utstyrsguppe B1-1.
- (98) Videre har klager anført at innklagede ikke hadde anledning til kun å vektlegge prisen på et utvalg produkter.

- (99) Ved tildelingsevalueringen har oppdragsgiver et vidt innkjøpsfaglig skjønn som bare i begrenset grad kan overprøves rettslig. Klagenemnda kan imidlertid prøve om innklagedes vurdering er i samsvar med regelverkets grunnleggende krav, samt om evalueringen er basert på korrekt faktum, og ellers er saklig og forsvarlig.
- (100) Av klagenemndas praksis følger det at oppdragsgiver kan velge ut enkelte produkter for sammenligning av tilbudene, dersom utvelgelsen er saklig og forsvarlig og gir et representativt bilde av forventede faktiske kostnader. Produkter som utgjør en liten andel av den samlede anskaffelsen kan utelates i sammenlikningen, jf. blant annet sakene 2003/50, 2003/151 og 2003/279.
- (101) I den foreliggende sak har innklagede opplyst at *samtlig*e av klagers tilbudte produkter i utstyrsguppe B1-1 er vektlagt i evalueringen, og at det i tillegg er tatt med et produkt fra serien Azteca, som var tilbudt utstyrsguppe B-1-2/4/5. Klagenemnda har forstått klager slik at selskapet mener innklagede minst skulle ha vektlagt ett produkt av dette merket, noe innklagede således har gjort. Ettersom disse produktene ikke var tilbudt for utstyrsguppe B1-1, kan klagenemnda heller ikke se at det skulle være uforsvarlig av innklagede å ikke ta med flere av produktene fra Azteca i vurderingen. Klagenemnda har etter dette ikke holdepunkter for at innklagede har gjort en uforsvarlig utvelgelse av klagers produkter, og klager kan ikke høres med sin anførsel.
- (102) Klager har dernest anført at innklagede har beregnet feil prisreduksjon på kjøp uten kjele. Etter klagers syn skulle gjennomsnittet av prisreduksjonen som var tilbudt (hhv. kr (...) i to produktserier, og kr (...) i en annen produktserie), dvs. kr (...), blitt lagt til grunn, i stedet for kr (...). Innklagede har opplyst at i stedet for at klagers kjelepris ble lagt til utstyrsprisen, så ble den trukket fra. Dette fordi klagers utstyrspris var oppgitt inkludert kjelepris.
- (103) Slik klagenemnda ser det, blir det under enhver omstendighet uriktig å gå frem slik innklagede har gjort på dette punkt. Etter nemndas beregninger er gjennomsnittsprisen av produktene innklagede har evaluert kr (...) med kjele, og kr (...) uten kjele. Dersom prisen på klagers tilbud var beregnet på den måten innklagede opplyste å ha benyttet generelt (gjennomsnitt av sammenlignbare modeller + eventuelt tillegg for kjele), ville resultatet således ha blitt et annet enn det ble ved måten innklagede faktisk benyttet (gjennomsnitt av sammenlignbare modeller (inkl. pris for kjele) – fratrekk for kjele). Evalueringen på dette punkt må av denne grunn sies å være uforsvarlig og vilkårlig. Feilen har imidlertid gått i klagers favør.
- (104) Videre er det anført at klager hadde lavere sammenligningspris enn en av de valgte tilbyderne, uten at dette har gitt særlig utslag på poengsummen.
- (105) I klagenemndas praksis er det lagt til grunn at relevante forskjeller mellom tilbudene må gjenspeiles i poenggivningen, jf. blant annet sak 2008/67 premiss (49) og 2007/30 premiss (39) med videre henvisninger til klagenemndas praksis. På grunnlag av den korrigerte evalueringsmatrisen som var vedlagt brevet til klager av 20. mai 2009, kan klagenemnda imidlertid ikke se at klager hadde lavere pris enn noen av de valgte leverandørene. Av matrisen fremgår det at klagers sammenligningspris er kr 869 755, mens prisene til de tre valgte leverandørene er kr 764 481, 771 665 og kr 823 484. Klager kan derfor ikke høres med denne anførselen.

Evalueringen av kvalitetskriteriet

- (106) Klager har anført at det ikke var grunnlag for å gi trekk for produktutvalget. Det er vist til at klager valgte å tilby de mest standardiserte modellene, men opplyste at alle andre modeller ville kunne tilbys med samme kalkyler.
- (107) I klagers tilbud var det kun utvalgte modeller som var priset, mens det var opplyst at alle andre modeller ville kunne tilbys med de samme kalkylene. Videre var det lagt ved en fullstendig produktkatalog. Innklagede har i tilsvaret av 13. juli 2009 erkjent at klagers andre modeller ikke ble vektlagt ved vurderingen av underkriteriet "*produktutvalg*".
- (108) I konkurransegrunnlaget punkt 8 fremgår det at ved vurderingen av tildelingskriteriet "*produktenes egnethet, funksjonalitet og kvalitet*", er "*produktutvalg innen hver kategori og utstyrsgruppe*" relevant.
- (109) En naturlig forståelse av ordlyden er, etter nemndas syn, at samtlige relevante produkter leverandørene *kan* tilby, skal vektlegges ved vurderingen av produktutvalg. Det er etter nemndas oppfatning dermed ikke bare de produktene som er oppgitt med pris som skal regnes med i vurderingen av dette tildelingskriteriet. Innklagede hadde således ikke grunnlag for å se bort fra klagers øvrige produkter ved vurderingen av produktbredde, og har ved å gjøre dette handlet i strid med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5.

Evalueringen av service- og samarbeidskriteriet

- (110) Klager har anført at leveringstid er tiden fra bestilling til produktet er ferdig idriftsatt hos kunde, mens innklagede har anført at leveringstid er tiden fra produktet er bestilt til det er levert hos kunden.
- (111) I konkurransegrunnlaget punkt 8 fremgår det at oppførte "*leveringstider*" er relevant ved vurderingen av tildelingskriteriet "*service og samarbeid*". Underkriteriet "*leveringstider*" er imidlertid ikke nærmere spesifisert, og det må bero på en tolking av konkurransegrunnlaget hva som ligger i dette.
- (112) I vedlegg A 1 til konkurransegrunnlaget punkt 5.1 fremgår det at alle varer fritt skal leveres til mottakers adresse iht. DDP Incoterm 2002, med unntak for varer der det blir stilt "*andre krav til leveringstid*". Her synes det å være forutsatt at leveringstid er tiden fra bestilling til produktet er fysisk levert hos innklagede. I samme vedlegg til konkurransegrunnlaget punkt 6 og 7 fremgår imidlertid at innklagede ikke skal overta produktene før det er gjennomført en installasjons- og operasjonskvalifisering i henhold til angitte standarder. Dette tilsier at leveringstid er tiden fra bestillingen og frem til produktet er ferdig idriftsatt. Etter nemndas syn må dette legges til grunn fordi det normalt vil være tidspunktet for når et produkt er klart til bruk som er relevant for oppdragsgiver, og som det derfor er ønskelig at tilbyderne konkurrerer på. Dersom innklagede kun ønsket å vurdere tidspunktet for den fysiske ankomsten av produktene, burde dette etter nemndas syn vært presisert i konkurransegrunnlaget. Innklagedes vurdering av underkriteriet "*leveringstid*" var dermed i strid med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5.

Tildelingsevalueringen - utstyrsgruppe B1-3 "Vanndampsterilisator, liten (bordsterilisator)"

Evalueringen av kvalitetskriteriet

- (113) Klager har anført at det er betenkelig at tre tilbydere fikk karakteren 6 på produktegenskaper, mens klager fikk en lavere poengsum på dette uten at klagers

produkter var testet og vurdert opp mot de andre produktene. Av evalueringsmatrisen fremgår det at klager fikk 5,5 poeng av 6 mulige under tildelingskriteriet "*Produktenes egnethet, funksjonalitet og kvalitet*". Innklagede har i tilsvaret av 13. juli 2009 opplyst at klagers poengtrekk på 0,5 poeng skyldtes "*produktbredden*". Klagenemnda kan derfor ikke se at klager har blitt trukket for produktegenskaper, og klager kan ikke høres med denne anførselen.

(114) Når det gjelder klagers anførsel om at det ikke var grunnlag for å trekke klager for produktbredden, viser klagenemnda til drøftelsen ovenfor, jf. premiss (109), hvor innklagedes vurdering ble funnet å være i strid med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5.

(115) Klager har videre anført at innklagede ukritisk har sammenlignet type S og type B autoklaver, selv om disse etter klagers syn ikke er sammenlignbare. Det er vist til at autoklavene er bygd etter forskjellige normer, og ikke kan sammenlignes verken på pris eller produktegenskaper. Etter klagenemndas syn vil dette bero på en helsefaglig vurdering som nemnda ikke har grunnlag for å foreta. Denne anførselen avvises derfor som uhensiktsmessig for behandling i klagenemnda, jf. klagenemndsforordningen § 9.

Evalueringen av service- og samarbeidskriteriet

(116) Klager har anført at det er uforståelig at klager på utstyrsguppe B1-1 var sidestilt på service med en annen tilbyder, mens klager fikk en lavere karakter på utstyrsguppe B1-3. Denne anførselen er ikke nærmere begrunnet av klager, og nemnda har ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere dette. Anførselen avvises derfor som uhensiktsmessig for behandling i klagenemnda, jf. klagenemndsforordningen § 9.

(117) Når det gjelder klagers anførsel om at det ikke er grunnlag for trekk for lange leverings- og responstider, viser klagenemnda til drøftelsen ovenfor, jf. premiss (112), hvor innklagedes vurdering ble funnet å være i strid med kravet til forutberegnelighet i lovens § 5.

Tildelingsevalueringen – favorisering av leverandører

(118) Klager har anført at utdraget fra tildelingsprotokollen viser at innklagede har favorisert de store leverandørene i poenggivningen. Denne anførselen er ikke nærmere begrunnet av klager, og nemnda har ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere dette. Anførselen avvises derfor som uhensiktsmessig for behandling i klagenemnda, jf. klagenemndsforordningen § 9.

Konklusjon:

Sykehuset Innlandet HF har brutt kravet til forutberegnelighet i lovens § 5

- ved å foreta en uforsvarlig vurdering av klagers utstyrspris på ett punkt som gikk i klagers favør.
- ved å se bort fra de delene av klagers produktutvalg som ikke var uttrykkelig tilbudt i evalueringen av produktbredde
- ved å vurdere underkriteriet "*leveringstid*" på en annen måte enn det som følger av en naturlig forståelse av ordlyden i konkurransegrunnlaget

Klagers øvrige anførsler har ikke ført frem.

For klagenemnda,

10. august 2009

Jakob Wahl